

KONINKRIJK BELGIË

ADVIES 50.253/3
VAN 27 SEPTEMBER 2011

VAN DE AFDELING WETGEVING
VAN DE RAAD VAN STATE

DE RAAD VAN STATE, afdeling Wetgeving, derde kamer, op 6 september 2011 door de Minister van Volksgezondheid verzocht haar, binnen een termijn van dertig dagen, van advies te dienen over een ontwerp van koninklijk besluit ‘tot wijziging van het koninklijk besluit van 27 april 1981 houdende vaststelling van het bedrag der retributies verschuldigd voor bepaalde geneeskundige onderzoeken die door de Sociaal-Medische Rijksdienst worden uitgevoerd’, heeft het volgende advies gegeven:

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

* *

VOORAFGAANDE OPMERKING

2. Rekening houdend met het tijdstip waarop dit advies gegeven wordt, vestigt de Raad van State de aandacht op het feit dat, wegens het ontslag van de regering, de bevoegdheid van deze laatste beperkt is tot het afhandelen van de lopende zaken. Dit advies wordt evenwel gegeven zonder dat wordt nagegaan of dit ontwerp in die beperkte bevoegdheid kan worden ingepast, aangezien de afdeling Wetgeving geen kennis heeft van het geheel van de feitelijke gegevens welke de regering in aanmerking kan nemen als ze te oordelen heeft of het vaststellen of het wijzigen van een verordening noodzakelijk is.

*

* *

STREKKING VAN HET ONTWERP

3. Het om advies voorgelegde ontwerp strekt tot de vervanging van artikel 3 van het koninklijk besluit van 27 april 1981 ‘houdende vaststelling van het bedrag der retributies verschuldigd voor bepaalde geneeskundige onderzoeken die door de Sociaal-Medische Rijksdienst worden uitgevoerd’. Dat artikel heeft betrekking op de retributies voor de geneeskundige onderzoeken met het oog op het verkrijgen van de vergunningen van de leden van het stuurpersoneel van burgerlijke luchtvaartuigen. Het aantal onderzoeken waarvoor retributies kunnen worden geheven, wordt beperkt, en in sommige gevallen wordt het bedrag van de retributie gewijzigd. Daarnaast wordt evenwel bepaald dat bijkomende onderzoeken gevraagd kunnen worden, op basis van de beschikkingen van de “*Joint Aviation Requirements – Flight Crew Licensing*”.

Het te nemen besluit heeft uitwerking met ingang van 1 augustus 2009.

Volgens de gemachtigde is het ontwerp bedoeld om de retributies aan te passen aan wijzigingen aan de reglementering inzake medische vereisten voor piloten.¹

RECHTSGROND

4. Het te nemen besluit vindt rechtsgrond in artikel 210 van de wet van 8 augustus 1980 ‘betreffende de budgettaire voorstellen 1979-1980’. Luidens deze bepaling is de Koning gemachtigd tot het heffen van retributies voor de geneeskundige onderzoeken en controles die krachtens een reglementaire of contractuele bepaling door de Sociaal-Medische Rijksdienst van het Ministerie van Volksgezondheid (thans de Federale Overheidsdienst Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu)² worden uitgevoerd, stelt hij het bedrag van deze retributies vast alsook de “modaliteiten” van betaling ervan en wijst hij de natuurlijke persoon of de rechtspersoon aan die tot betaling van de retributie gehouden is.

5. Het ontworpen artikel 3 bevat echter een aantal bepalingen die niet de retributies zelf regelen, maar bepalen welke bijkomende onderzoeken gevraagd kunnen worden (ontworpen artikel 3, tweede lid), of bepalen dat de Administratieve Gezondheidsdienst³ een beroep kan doen op geneesheren-specialisten (ontworpen artikel 3, vierde lid). Deze bepalingen kunnen geen rechtsgrond vinden in het genoemde artikel 210.

¹ Zie het koninklijk besluit van 5 juni 2002 ‘tot regeling van de organisatie van de controle van de voorwaarden inzake lichamelijke en geestelijke geschiktheid van de leden van het stuurpersoneel van burgerlijke luchtvaartuigen’, dat werd gewijzigd bij een koninklijk besluit van 13 mei 2009, en het ministerieel besluit van 8 mei 2009 ‘tot vaststelling van de voorwaarden inzake lichamelijke en geestelijke geschiktheid van de leden van het stuurpersoneel van burgerlijke luchtvaartuigen’, dat in de plaats kwam van het ministerieel besluit van 21 juni 2002 ‘tot vaststelling van de voorwaarden inzake lichamelijke en geestelijke geschiktheid van de leden van het stuurpersoneel van burgerlijke luchtvaartuigen’.

² De Sociaal-Medische Rijksdienst wordt omgevormd tot het Bestuur van de medische expertise door een ontwerp van koninklijk besluit ‘houdende regeling van het Bestuur voor medische expertise’, waarover de Raad van State op 8 december 2009 advies 47.288/3 heeft gegeven. Volgens de gemachtigde werd het ontwerp al aangepast aan het advies van de Raad van State maar werd het nog niet afgerond omdat het nog moet worden voorgelegd aan het Comité A, “wat blijkbaar problemen stelt ingevolge het regime van lopende zaken”. Niettemin wordt de benaming “Bestuur van de medische expertise” reeds gebruikt in het koninklijk besluit van 12 december 1994 ‘tot oprichting, organisatie en vastlegging van de personeelsformatie van het Ministerie van Sociale Zaken, Volksgezondheid en Leefmilieu’, en in een aantal andere besluiten die vroegere besluiten wijzigen.

³ Aan de gemachtigde werd gevraagd waarom hier deze benaming, en niet “Sociaal-Medische Rijksdienst”, wordt gebruikt, zoals in het opschrift en in andere artikelen van het te wijzigen besluit, en of de Administratieve Gezondheidsdienst een andere dienst is dan de Sociaal-Medische Rijksdienst. Zij antwoordde: “Ook de ‘Administratieve Gezondheidsdienst’ is een oude benaming voor dezelfde dienst; cfr. artikel 1 van het koninklijk besluit van 25 juli 1969 volgens hetwelk de Sociaal-medische Rijksdienst de taken van de Administratieve Gezondheidsdienst overneemt. (De opzet is) in één koninklijk besluit overal de naamswijziging door te voeren – in afwachting daarvan gebruiken we de huidige benamingen verder.”

Volgens de gemachtigde heeft het ontworpen artikel 3, tweede lid, echter niet tot doel te bepalen dat bijkomende onderzoeken kunnen worden uitgevoerd, en zou het ook in die bepaling gaan om het vaststellen van het bedrag van de retributies (zie haar antwoord met betrekking tot het ontworpen artikel 3, derde lid, aangehaald in opmerking 12, hierna).

De redactie van het ontworpen artikel 3, tweede lid, moet worden aangepast aan de bedoeling van de stellers van het ontwerp (zie het tekstvoorstel dat de Raad van State hierna zal doen, opmerking 13).

Wat het ontworpen artikel 3, vierde lid, betreft, heeft de gemachtigde verklaard:

“In het ministerieel besluit van 8 mei 2009 [‘tot vaststelling van de voorwaarden inzake lichamelijke en geestelijke geschiktheid van de leden van het stuurpersoneel van burgerlijke luchtvaartuigen’] wordt gepreciseerd dat bepaalde onderzoeken moeten worden uitgevoerd door specialisten (oftalmoloog, NKO); bovendien vereisen bepaalde onderzoeken een medische kennis die enkel specialisten kunnen bieden (onder meer op het vlak van de cardiologie); het is trouwens een bepaling die gewoon is overgenomen uit de oude versie van het koninklijk besluit. Artikel 1 van het koninklijk besluit van 23 december 1975 [‘tot vaststelling van de honoraria en de prijzen voor de geneeskundige verstrekkingen uitgevoerd op verzoek van de Administratieve Gezondheidsdienst of van de Gerechtelijk-geneeskundige dienst en van de diverse vergoedingen uitgekeerd ter gelegenheid van deze verstrekkingen’] [...] laat eigenlijk al aan Medex toe met specialisten en artsen-niet-ambtenaren te werken, tegen RIZIV-tarief.”

Gelet op die uitleg, moet de bedoelde bepaling worden weggelaten, of eventueel geherformuleerd (zie het tekstvoorstel hierna, opmerking 13).

VORMVEREISTEN

6. Het advies van de Inspectie van Financiën dateert van 5 augustus 2009 en het begrotingsakkoord van 13 december 2009.

De Inspectie van Financiën moet haar advies geven en de minister van begroting moet zijn akkoord geven in het licht van de begrotingstoestand van het ogenblik. Opdat dit advies en dat akkoord relevant zouden zijn, moet de tijd die verstrijkt tussen het advies en het akkoord, enerzijds, en de beslissing, anderzijds, in principe kort zijn. Een advies en een begrotingsakkoord kunnen moeilijk in aanmerking genomen worden als uitgangspunt voor een veel later genomen beslissing, als de budgettaire omstandigheden waarvan is uitgegaan door de Inspectie van Financiën en de minister van begroting gewijzigd kunnen zijn.

Hierop gewezen, heeft de gemachtigde verklaard dat het voorliggende ontwerp werd opgesteld naar aanleiding van de wijziging van de wetgeving inzake medische vereisten voor piloten. Dezelfde wetgeving is nu nog van toepassing, wat volgens haar wil zeggen dat de context niet gewijzigd is sinds het advies en het akkoord.

De juridische context mag dan nog dezelfde zijn, de budgettaire context wellicht niet. In principe dient dan ook gesteund te worden op een actueel advies van de Inspectie van Financiën en een actueel begrotingsakkoord, en moeten dus een nieuw advies en een nieuw akkoord worden gevraagd.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Aanhef

7. In de aanhef dient een eerste lid te worden ingevoegd waarin wordt verwezen naar de bepaling die rechtsgrond biedt voor het ontworpen besluit (zie opmerking 4).

8. Het huidige tweede en het huidige zesde lid van de aanhef, die overwegingen bevatten die verband lijken te houden met een motivering van het spoedeisende karakter van de adviesaanvraag, moeten vervallen. Het voorliggende advies is immers niet met toepassing van artikel 84, § 1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State gevraagd.

9. Het huidige vijfde lid van de aanhef dient te worden geschreven als volgt:

“Gelet op advies 50.253/3 van de Raad van State, gegeven op 27 september 2011, met toepassing van artikel 84, § 1, eerste lid, 1°, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;”.

Artikel 1

10. De Nederlandse en de Franse tekst van het ontworpen artikel 3, eerste lid, stemmen niet helemaal overeen (“algemeen geneeskundig onderzoek (revalidatie)” / “examen médical général”).

Volgens de gemachtigde moet het woord “(revalidatie)” in de Nederlandse tekst weggelaten worden.

11. In het ontworpen artikel 3, tweede lid, wordt verwezen naar “de beschikkingen van de *Joint Aviation Requirements – Flight Crew Licensing*”.

Aan de gemachtigde is gevraagd of het nog wel zin heeft naar die beschikkingen te verwijzen, nu de vereisten waaraan piloten moeten voldoen, onder meer in verband met het beschikken over een medische verklaring, ondertussen lijken te zijn bepaald in verordening (EG) nr. 216/2008 van het Europees Parlement en de Raad van 20 februari 2008 ‘tot vaststelling van gemeenschappelijke regels op het gebied van burgerluchtvaart en tot oprichting van een Europees Agentschap voor de veiligheid van de luchtvaart, houdende intrekking van Richtlijn 91/670/EEG, Verordening (EG) nr. 1592/2002 en Richtlijn 2004/36/EG’. Het antwoord van de gemachtigde luidt als volgt:

“De JAA [*Joint Aviation Authorities*] is een intergouvernementeel orgaan dat gemeenschappelijke beschikkingen uitvaardigt voor de lidstaten. De omzetting in Belgische wetgeving valt onder de bevoegdheid van de FOD Mobiliteit - zie koninklijk besluit van 10 januari 2000 [‘tot regeling van de burgerlijke vergunningen van bestuurder van vliegtuigen’] [...]. De beschikkingen zijn bekendgemaakt door de JAA via hun website jaa.nl. De website is vrij toegankelijk voor iedereen.

[...] De medische beschikkingen voor het uitreiken van een medisch certificaat horend bij een vlieglicentie staan vermeld in ‘*amendment 5 to JAR-FCL 3, dated 1st December 2006*’ [...].

Het is nog actueel naar *JAR - Flight Crew Licensing* te verwijzen. Het is een informatieve verwijzing zoals die staat in het ministerieel besluit van 8 mei 2009 [...] ‘tot vaststelling van de voorwaarden inzake lichamelijke en geestelijke geschiktheid van de leden van het stuurpersoneel van burgerlijke luchtvaartuigen’; dit ministerieel besluit kwam er trouwens ingevolge de gewijzigde medische voorwaarden, wat leidde tot [het onderhavige ontwerp].

De implementatie van de Europese wetgeving opgelegd door EASA [*European Aviation Safety Agency* of Europees Agentschap voor de veiligheid van de luchtvaart] is nog niet van kracht; de vooropgestelde datum is april 2012.

Ons bestuur wordt erkend door de FOD Mobiliteit overeenkomstig artikel 38 van het koninklijk besluit van 5 juni 2002 [‘tot regeling van de organisatie van de controle van de voorwaarden inzake lichamelijke en geestelijke geschiktheid van de leden van het stuurpersoneel van burgerlijke luchtvaartuigen’] [...] als expertisecentrum voor luchtvaartgeneeskunde en beschikt over een team van specifiek geschoolde artsen in de luchtvaartgeneeskunde (laatste erkenning geldig tot eind 2011 - hernieuwbaar [om] de drie jaar).”

Verordening (EG) nr. 216/2008 is op 8 april 2008 in werking getreden. Artikel 7, waarin de vereisten worden bepaald waaraan piloten moeten voldoen, zal inderdaad pas later van toepassing zijn, uiterlijk op 8 april 2012.⁴

Indien de stellers van het ontwerp de verwijzing naar de JAR-FCL zouden willen behouden, moet wel worden opgemerkt dat het procedé waarbij regels worden gesteld door verwijzing naar een internationale tekst, niet zonder bezwaren is: het gaat immers om normen die niet door de constitutioneel daartoe bevoegde organen tot stand zijn gebracht, die niet zijn onderworpen aan de geldende waarborgen bij de totstandkoming van regelgeving en die niet in het Belgisch Staatsblad zijn bekendgemaakt. Om enigszins aan de bezwaren tegemoet te komen, zou gepreciseerd kunnen worden om welke versie van de bedoelde “*regulations*” het gaat, en zou de vindplaats ervan gegeven kunnen worden. Ook zou bepaald moeten worden welke onderdelen van de “*regulations*” bedoeld worden.

Het verdient evenwel de voorkeur om te verwijzen naar de interne regelgeving, hetgeen in dit geval gemakkelijk kan gebeuren door te verwijzen naar het ministerieel besluit van 8 mei 2009 ‘tot vaststelling van de voorwaarden inzake lichamelijke en geestelijke geschiktheid van de leden van het stuurpersoneel van burgerlijke luchtvaartuigen’ (zie het tekstvoorstel hierna, opmerking 13). Volgens de gemachtigde is er tegen die werkwijze geen bezwaar.

12. Gevraagd naar de juiste betekenis van het ontworpen artikel 3, derde lid, heeft de gemachtigde het volgende verklaard:

“We bedoelen [...] dat voor de bijkomende onderzoeken als retributie wordt geheven een bedrag dat wordt vastgesteld op basis van de in het raam van de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen vastgestelde vergoedingsbasis voor een gelijkaardige prestatie (vgl. artikel 1, tweede lid, van het koninklijk besluit van 27 april 1981).

Wat betreft ‘de indexatie toegepast inzake verplichte ziekte- en invaliditeitsverzekering’, het gaat hier om de RIZIV-indexering. Er bestaat geen unieke indexeringsformule die van toepassing is op alle RIZIV-tarieven. Die tarieven worden elk jaar geïndexeerd en soms zelfs in de loop van het jaar. De geïndexeerde bedragen zijn beschikbaar op de website van het RIZIV.”

13. Mede gelet op de opmerkingen hiervóór, wordt het ontworpen artikel 3, tweede, derde en vierde lid, beter herschreven als volgt:

⁴ Artikel 70, lid 2, van de verordening bepaalt dat de artikelen 5, 6, 7, 8, 9 en 10 van toepassing zijn vanaf de data bepaald in hun respectieve uitvoeringsvoorschriften, maar niet later dan 8 april 2012.

“Bijkomende prestaties in het kader van onderzoeken voor deze drie klassen op basis van het ministerieel besluit van 8 mei 2009 ‘tot vaststelling van de voorwaarden inzake lichamelijke en geestelijke geschiktheid van de leden van het stuurpersoneel van burgerlijke luchtvaartuigen’, te weten elektrocardiogram, audiogram, tonometrie, klinische biologie, KNO-onderzoek of oftalmologisch onderzoek, in voorkomend geval uitgevoerd door een geneesheer-specialist⁵, geven aanleiding tot betaling van een retributie vastgesteld op basis van de in het raam van de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen vastgestelde vergoedingsbasis voor een gelijkaardige prestatie.”

Artikel 2

14. Luidens artikel 2 heeft het te nemen besluit uitwerking op 1 augustus 2009 (lees: “met ingang van” 1 augustus 2009).

Gevraagd naar een verantwoording voor de terugwerkende kracht, heeft de gemachtigde het volgende verklaard:

“De datum van inwerkingtreding is dezelfde als deze van het koninklijk besluit van 13 mei 2009 en het ministerieel besluit van 8 mei 2009 [...] die de nieuwe medische voorwaarden [vaststellen]. Het tarief is aangepast aan deze medische voorwaarden.”

Enkel in zoverre de nieuwe tarieven in de feiten reeds zijn toegepast vanaf 1 augustus 2009 en in zoverre het bedrag van de retributies niet hoger ligt dan de tot nog toe geldende bedragen, zou de terugwerkende kracht verantwoord kunnen worden. Het staat aan de stellers van het ontwerp om na te gaan of aan die voorwaarden is voldaan.

⁵ Het is dan niet meer nodig te verwijzen naar “de Administratieve Gezondheidsdienst”.

De kamer was samengesteld uit

de Heren	P. LEMMENS,	kamervoorzitter,
	J. SMETS,	
	B. SEUTIN,	staatsraden,
	J. VELAERS,	assessor van de afdeling Wetgeving,
Mevrouw	M. VERSCHRAEGHEN,	toegevoegd griffier.

Het verslag werd uitgebracht door Mevrouw R. THIELEMANS, eerste auditeur.

DE GRIFFIER

DE VOORZITTER

M. VERSCHRAEGHEN

P. LEMMENS

ROYAUME BELGIQUE

AVIS 50.253/3
DU 27 SEPTEMBRE 2011

DE LA SECTION DE LÉGISLATION
DU CONSEIL D'ÉTAT

LE CONSEIL D'ÉTAT, section de législation, troisième chambre, saisi par la Ministre de la Santé publique, le 6 septembre 2011, d'une demande d'avis, dans un délai de trente jours, sur un projet d'arrêté royal 'modifiant l'arrêté royal du 27 avril 1981 fixant le montant des redevances dues pour certains examens médicaux effectués par l'Office médico-social de l'État', a donné l'avis suivant:

1. En application de l'article 84, § 3, alinéa 1er, des lois sur le Conseil d'État, coordonnées le 12 janvier 1973, la section de législation a fait porter son examen essentiellement sur la compétence de l'auteur de l'acte, le fondement juridique et l'accomplissement des formalités prescrites.

*

* *

OBSERVATION PRÉLIMINAIRE

2. Compte tenu du moment où le présent avis est donné, le Conseil d'État attire l'attention sur le fait qu'en raison de la démission du gouvernement, la compétence de celui-ci se trouve limitée à l'expédition des affaires courantes. Le présent avis est toutefois donné sans qu'il soit examiné si le projet relève bien de la compétence ainsi limitée, la section de législation n'ayant pas connaissance de l'ensemble des éléments de fait que le gouvernement peut prendre en considération lorsqu'il doit apprécier la nécessité d'arrêter ou de modifier des dispositions réglementaires.

*

* *

PORTÉE DU PROJET

3. Le projet soumis pour avis a pour objet de remplacer l'article 3 de l'arrêté royal du 27 avril 1981 'fixant le montant des redevances dues pour certains examens médicaux effectués par l'Office médico-social de l'État'. Cet article concerne les redevances dues pour les examens médicaux en vue de l'obtention des licences des membres d'équipage de conduite d'aéronefs civils. Le nombre d'examens pour lesquels des redevances peuvent être perçues est réduit et le montant de celles-ci est, dans certains cas, modifié. Il est toutefois également précisé que des examens complémentaires peuvent être demandés en fonction des dispositions des « *Joint Aviation Requirements - Flight Crew Licensing* ».

L'arrêté envisagé produit ses effets le 1er août 2009.

Selon la déléguée, le projet vise à adapter les redevances aux modifications de la réglementation relative aux aptitudes médicales des pilotes.¹

FONDEMENT JURIDIQUE

4. L'arrêté envisagé trouve son fondement juridique dans l'article 210 de la loi du 8 août 1980 'relative aux propositions budgétaires 1979-1980'. En vertu de cette disposition, le Roi est habilité à établir des redevances pour les examens et contrôles pratiqués en exécution des dispositions réglementaires ou contractuelles par le Service de Santé administratif du Ministère de la Santé publique (actuellement le Service public fédéral Santé publique, Sécurité de la Chaîne alimentaire et Environnement)², Il fixe le taux de ces redevances ainsi que les modalités de paiement de celles-ci et Il désigne la personne physique ou morale qui est tenue au paiement de la redevance.

5. L'article 3 en projet contient cependant un certain nombre de dispositions qui ne régulent pas les redevances en tant que telles, mais précisent quels examens complémentaires peuvent être demandés (article 3, alinéa 2, en projet), ou permettent au Service de Santé administratif³ de faire appel à des médecins spécialistes (article 3, alinéa 4, en projet). Ces dispositions ne peuvent pas trouver de fondement juridique dans l'article 210 précité.

¹ Voir l'arrêté royal du 5 juin 2002 'organisant la vérification des conditions d'aptitude physique et mentale des membres d'équipage de conduite des aéronefs civils', qui a été modifié par un arrêté royal du 13 mai 2009, et l'arrêté ministériel du 8 mai 2009 'fixant les conditions d'aptitude physique et mentale des membres d'équipage de conduite des aéronefs civils', qui s'est substitué à l'arrêté ministériel du 21 juin 2002 'fixant les conditions d'aptitude physique et mentale des membres d'équipage de conduite des aéronefs civils'.

² Un projet d'arrêté royal 'organique de l'Administration de l'expertise médicale', sur lequel le Conseil d'État a donné le 8 décembre 2009 l'avis 47.288/3 transforme le Service de Santé administratif en Administration de l'expertise médicale. Selon la déléguée, le projet a déjà été adapté à l'avis du Conseil d'État, mais n'a pas encore été finalisé parce qu'il doit encore être soumis au Comité A, « ce qui pose manifestement des problèmes, compte tenu du régime des affaires courantes ». Il n'en reste pas moins vrai que la dénomination « Administration de l'expertise médicale » est déjà utilisée dans l'arrêté royal du 12 décembre 1994 'portant création, organisation et fixation du cadre du Ministère des Affaires sociales, de la Santé publique et de l'Environnement' et dans un certain nombre d'autres arrêtés qui modifient d'anciens arrêtés.

³ Il a été demandé à la déléguée pourquoi cette dénomination est préférée en l'occurrence à celle d' « Office médico-social de l'État », comme dans l'intitulé et dans d'autres articles de l'arrêté à modifier et si le Service de Santé administratif est un service distinct de l'Office médico-social de l'État. Elle a répondu : "Ook de 'Administratieve Gezondheidsdienst' is een oude benaming voor dezelfde dienst; cfr. artikel 1 van het koninklijk besluit van 25 juli 1969 volgens het welk de Sociaal-medische Rijksdienst de taken van de Administratieve Gezondheidsdienst overneemt. (De opzet is) in één koninklijk besluit overal de naamswijziging door te voeren – in afwachting daarvan gebruiken we de huidige benamingen verder".

Selon la déléguée, l'article 3, alinéa 2, en projet, n'a cependant pas pour objectif de prévoir la possibilité d'effectuer des examens complémentaires et il s'agirait également d'y fixer le montant des redevances (voir sa réponse à propos de l'article 3, alinéa 3, en projet, citée dans l'observation 12 ci-dessous).

L'énoncé de l'article 3, alinéa 2, en projet, doit être conformé à l'intention des auteurs du projet (voir la proposition de texte que le Conseil d'État fera ci-après, observation 13).

En ce qui concerne l'article 3, alinéa 4, en projet, la déléguée a déclaré :

« Dans l'arrêté ministériel du 8 mai 2009 [‘fixant les conditions d'aptitude physique et mentale des membres d'équipage de conduite des aéronefs civils’], il est bien précisé que certains examens doivent être réalisés par des spécialistes (ophtalmologue, ORL); de plus, certains examens demandent des connaissances médicales que seuls les spécialistes peuvent fournir (notamment au niveau cardiologique) ; par ailleurs, il s'agit d'une disposition qui est simplement reprise de l'ancienne version de l'arrêté royal. L'article 1er de l'arrêté royal du 23 décembre 1975 [‘fixant le tarif des honoraires et des prix pour les prestations médicales et autres effectuées à la demande du Service de santé administratif ou de l'Office médico-légal, et déterminant les diverses indemnités allouées à l'occasion de ces prestations’] [...] permet en fait déjà à Medex de travailler avec des spécialistes et des médecins non-fonctionnaires, au tarif INAMI. »

Eu égard à cette précision, la disposition visée doit être omise, ou éventuellement reformulée (voir la proposition de texte ci-après, observation 13).

FORMALITÉS

6. L'avis de l'inspecteur des finances date du 5 août 2009 et l'accord budgétaire du 13 décembre 2009.

L'inspection des finances doit donner son avis et le Ministre du Budget doit donner son accord au regard de la situation budgétaire du moment. Pour que cet avis et cet accord soient pertinents, le délai qui les sépare de la décision doit en principe être bref. Un avis et un accord budgétaire peuvent difficilement être retenus comme point de départ d'une décision devant intervenir beaucoup plus tard si les circonstances budgétaires sur lesquelles l'inspection des finances et le Ministre du Budget se sont fondés sont susceptibles d'avoir changé.

Son attention ayant été attirée sur ce point, la déléguée a déclaré que le projet à l'examen avait été rédigé à la suite de la modification de la législation relative aux aptitudes médicales des pilotes. La même législation étant toujours d'application, elle en déduit que le contexte n'a pas évolué depuis l'avis et l'accord.

Si le contexte juridique n'a pas été modifié, ce n'est sans doute pas le cas du contexte budgétaire. En principe, il faut dès lors que l'avis de l'inspection des finances et l'accord du Ministre du Budget sur lesquels on s'appuie soient actuels, de sorte qu'il s'impose de demander un nouvel avis et un nouvel accord.

EXAMEN DU TEXTE

Préambule

7. Il y a lieu d'insérer dans le préambule un premier alinéa faisant référence à la disposition qui procure un fondement juridique à l'arrêté en projet (voir l'observation 4).

8. Les deuxième et sixième alinéas actuels du préambule, qui comportent des considérants paraissant motiver l'urgence de la demande d'avis, doivent être omis. Le présent avis n'a en effet pas été demandé en application de l'article 84, § 1er, alinéa 1er, 2°, des lois coordonnées sur le Conseil d'État.

9. Le cinquième alinéa actuel du préambule sera rédigé comme suit :

« Vu l'avis 50.253/3 du Conseil d'État, donné le 27 septembre 2011, en application de l'article 84, § 1er, alinéa 1er, 1°, des lois sur le Conseil d'État, coordonnées le 12 janvier 1973; ».

Article 1er

10. Les textes français et néerlandais de l'article 3, alinéa 1er, en projet, ne concordent pas tout à fait (« examen médical général » / « algemeen geneeskundig onderzoek (revalidatie) »).

Selon la déléguée, le terme « (revalidatie) » figurant dans le texte néerlandais doit être omis.

11. L'article 3, alinéa 2, en projet fait référence aux « dispositions des *Joint Aviation Requirements – Flight Crew Licensing* ».

La question a été posée à la déléguée de savoir s'il est encore effectivement utile de faire référence à ces dispositions dès lors que les exigences auxquelles doivent satisfaire les pilotes, notamment en ce qui concerne la détention d'une déclaration médicale, paraissent entre-temps avoir été fixées par le règlement (CE) n° 216/2008 du Parlement européen et du Conseil du 20 février 2008 'concernant des règles communes dans le domaine de l'aviation civile et instituant une Agence européenne de la sécurité aérienne, et abrogeant la directive 91/670/CEE du Conseil, le règlement (CE) n° 1592/2002 et la directive 2004/36/CE'. La réponse de la déléguée est la suivante :

« De JAA [*Joint Aviation Authorities*] is een intergouvernementeel orgaan dat gemeenschappelijke beschikkingen uitvaardigt voor de lidstaten. De omzetting in Belgische wetgeving valt onder de bevoegdheid van de FOD Mobiliteit - zie koninklijk besluit van 10 januari 2000 ['tot regeling van de burgerlijke vergunningen van bestuurder van vliegtuigen'] [...]. De beschikkingen zijn bekendgemaakt door de JAA via hun website jaa.nl. De website is vrij toegankelijk voor iedereen.

[...] De medische beschikkingen voor het uitreiken van een medisch certificaat horend bij een vlieglicentie staan vermeld in '*amendment 5 to JAR-FCL 3, dated 1st December 2006*' [...].

Het is nog actueel naar *JAR - Flight Crew Licensing* te verwijzen. Het is een informatieve verwijzing zoals die staat in het ministerieel besluit van 8 mei 2009 [...] 'tot vaststelling van de voorwaarden inzake lichamelijke en geestelijke geschiktheid van de leden van het stuurpersoneel van burgerlijke luchtvaartuigen'; dit ministerieel besluit kwam er trouwens ingevolge de gewijzigde medische voorwaarden, wat leidde tot [het onderhavige ontwerp].

De implementatie van de Europese wetgeving opgelegd door EASA [*European Aviation Safety Agency* of Europees Agentschap voor de veiligheid van de luchtvaart] is nog niet van kracht; de vooropgestelde datum is april 2012.

Ons bestuur wordt erkend door de FOD Mobiliteit overeenkomstig artikel 38 van het koninklijk besluit van 5 juni 2002 ['tot regeling van de organisatie van de controle van de voorwaarden inzake lichamelijke en geestelijke geschiktheid van de leden van het

stuurpersoneel van burgerlijke luchtvaartuigen'] [...] als expertisecentrum voor luchtvaartgeneeskunde en beschikt over een team van specifiek geschoolde artsen in de luchtvaartgeneeskunde (laatste erkenning geldig tot eind 2011 - hernieuwbaar [om] de drie jaar) ».

Le règlement (CE) n° 216/2008 est entré en vigueur le 8 avril 2008. L'article 7 qui fixe les exigences auxquelles les pilotes doivent satisfaire, n'entrera en effet en vigueur qu'ultérieurement, au plus tard le 8 avril 2012.⁴

Si les auteurs du projet entendent conserver la référence aux JAR-FCL, il faut alors observer que le procédé fixant des règles par référence à des textes internationaux n'est pas sans soulever d'objections : il s'agit en effet de normes qui n'ont pas été édictées par les organes constitutionnellement compétents pour le faire, qui ne sont pas soumises aux garanties régissant la confection de la législation et qui n'ont pas été publiées au Moniteur belge. Pour répondre quelque peu aux objections, il pourrait être spécifié de quelle version des « *regulations* » visées il s'agit et leur source pourrait être précisée. De même, il faudrait indiquer quelles parties des « *regulations* » sont visées.

Il est toutefois préférable de se référer à la réglementation interne, ce qui peut se faire aisément en l'occurrence par une référence à l'arrêté ministériel du 8 mai 2009 'fixant les conditions d'aptitude physique et mentale des membres d'équipage de conduite des aéronefs civils' (voir la proposition de texte ci-après, observation 13). Selon la déléguée, ce procédé ne donne lieu à aucune objection.

12. Interrogée sur la signification précise de l'article 3, alinéa 3, en projet, la déléguée a fait la déclaration suivante :

« We bedoelen [...] dat voor de bijkomende onderzoeken als retributie wordt gegeven een bedrag dat wordt vastgesteld op basis van de in het raam van de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen vastgestelde vergoedingsbasis voor een gelijkaardige prestatie (vgl. artikel 1, tweede lid, van het koninklijk besluit van 27 april 1981).

Quant à 'l'indexation appliquée en matière d'assurance obligatoire maladie-invalidité', il s'agit ici de l'indexation INAMI. Il n'existe pas de formule unique

⁴ L'article 70, paragraphe 2, du règlement dispose que les articles 5, 6, 7, 8, 9 et 10 s'appliquent à partir de la date prévue par leurs règles de mise en œuvre respectives, mais au plus tard le 8 avril 2012.

d'indexation applicable à tous les tarifs INAMI. Ces tarifs sont indexés chaque année et même parfois en cours d'année. Les montants indexés sont disponibles sur le site de l'INAMI. »

13. Eu égard notamment aux observations formulées ci-dessus, il serait préférable de réécrire l'article 3, alinéas 2, 3 et 4, en projet, comme suit :

« Des prestations complémentaires dans le cadre d'examens réalisés pour ces trois classes en vertu de l'arrêté ministériel du 8 mai 2009 'fixant les conditions d'aptitude physique et mentale des membres d'équipage de conduite des aéronefs civils', à savoir l'électrocardiogramme, l'audiogramme, la tonométrie, la biologie clinique, l'examen ORL ou l'examen ophtalmologique, effectués le cas échéant par un médecin spécialiste⁵, donnent lieu au paiement d'une redevance fixée conformément à la base de remboursement prévue dans le cadre de l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités pour une prestation similaire. »

Article 2

14. Selon l'article 2, l'arrêté envisagé produit ses effets le 1er août 2009.

Interrogée au sujet de la justification de la rétroactivité, la déléguée a déclaré ce qui suit :

“De datum van inwerkingtreding is dezelfde als deze van het koninklijk besluit van 13 mei 2009 en het ministerieel besluit van 8 mei 2009 [...] die de nieuwe medische voorwaarden [vaststellen]. Het tarief is aangepast aan deze medische voorwaarden”.

Ce n'est que dans la mesure où les nouveaux tarifs ont déjà été appliqués dans les faits à partir du 1er août 2009 et où le montant des redevances ne dépasse pas les montants en vigueur jusqu'à ce jour que la rétroactivité pourrait se justifier. Il appartient aux auteurs du projet de vérifier si ces conditions sont remplies.

⁵ Dans ce cas, il n'est plus nécessaire de mentionner « le Service de Santé administratif ».

La chambre était composée de

Messieurs	P. LEMMENS,	président de chambre,
	J. SMETS,	
	B. SEUTIN,	conseillers d'État,
	J. VELAERS,	assesseur de la section de législation,
Madame	M. VERSCHRAEGHEN,	greffier assumé.

Le rapport a été présenté par Madame R. THIELEMANS, premier auditeur.

La concordance entre la version néerlandaise et la version française a été vérifiée sous le contrôle de Monsieur P. LEMMENS.

LE GREFFIER

LE PRÉSIDENT

M. VERSCHRAEGHEN

P. LEMMENS